

ORGANUL

LUMINAREI.

Gazeta Beserecésca, Politica, e literaria.

Cu pre Gratiosa invoientia.

Sambata

Nr. XV.

12 Apr. 1847

TRANSILVANIA.

BLASIU, 7: 19 Apr. Dioa aniversaria a prea bunului nostru Monarchu Imperatulu Austriei si Marele Principe al Transilvaniei FERDINANDU I, se serbà astadi cu tota pietatea si devotiunea cuviosa, cu care sunt detori fii si supusii catra al seu dulce parente si Domnu. La 8 ore demaneti'a in beserec'a catedrale prea S. sa D. Episcopu insocitu de Capitulu si totu Clerulu inaltia rogatiuni caldurose la altariulu Celui Prea-Inaltu pentru indelunga viati'a, bun'a petrecere si fericit'a domnia a prea-induratului nostru Domnitoriu, pentru carele atate doriri ferbinti se isaltia astadi de in inimele a milioane de credentiosi la tronulu Celui Eternu, cu ale caror'a si noi impreunamu ale nostre!!!

VIENA, 6 Apr. st. n. Deputatiunea tramisa de in sinulu Dietei Transilvaniei spre gratularea Exc. sale Cancelariului de Curte Samuel b. Josika, curteni in 4 Apr. la Inalti'a sa Archiducele Ludovicu, ér' in 5 totu acel. la insasi Exc. sa Cancelariulu. In 6 Apr. la 2 ore dupa a média-di curteni la principele Meternich supu ducatur'a Exc. sale a Cancelariului, la carele totu atunci apoi la 4 ore se tienu un prandiu stralucitu (E. H.)—Maiestatea sa cantandu la lipsele de in est' tempu in unele parti a Ungariei, se indurà a demandà cá 200,000 fl. c. m. subtu acca conditiune sese dé impromutu de in camar'a imperatésca, catu acca suma in restempu de 6 ani sese platesca inapoi, dein carea apoi giuimate sese intorea spre provisiunea militarésca fara camata, ér' cea lalta spre ajutorenti'a celoru lipsiti cu 4 pro-centu. Efectuarea acestei prea-indurate Ordenari M. Sa o incredentià Exc. sale Nic. b. Vay pazitoriulu Coronei, si Consiliariulu locu-tienatoriu Antoniu Ambo ca ajutoriu.

Viena, 7 Apr. st. Maiestatea Sa prein un induratu Decretu dein 30 Jan. a. c. se indurà, pre D. Nicolau Borbola Canonicu greco-unitu dela Oradia mare al denumí Abate (Archimandritu) titulariu, de Petru' fara taxa. (W. Zeit. nr. 96)

CLUSIU, 2: 14 Apr. In Sied. dietale XLVIII, se luà inainte al 9le proiectu de lege ce suna: de vinderea folosentiei tienutelor urbariale. SS. si OO. intru acestu proiectu inainte de tote pronunciaru, cumca proprietatea tienutelor urbariale dupa intielesulu legiloru e a domnului pam. Mai incolo modificându-se un § dein acelu proiectu se pronuncia: cum-

ca antâietatea dè a cumparà se cuvene colonului, ci candu colonu nu se araflá, atunci domnulu pam. intru cumpararea tienutului urbarial al colonului seu seau a folosentiei lui are preferentia inaintea altoru posesori au cetati-ani dupa lege impatriati seu impatriândi, inse asia, catu asia cumperatele tienute se fia detoriu ale dá altoru coloni pe lenga intorcerea pretiului de cumparatura. In urma SS. si OO. intru acca se statorira, cum ca in catu pentru domnulu pam. nici un maximu (cate mosii adèca se pota cumparà) se nu se defiga; e contra, ca colonii in atare locuri, unde numerulu tienutelor nu trece preste 60, se pota cumparà 1, dela 60 pan' la 100 doua, preste 100 trei tienute, inse asia, câtu, adèca nu s'ar afla altu cumparatoriu la vre un tienutu urbarial facutu de vendiare, atunci celu ce are trei tienute, se pota cumparà mai multe.

Obiectu Sidentici venitorie s'au defiptu al 10le proiectu de lege.

CLUSIU, 3: 15 Apr. Rmulu. D. Joan Antal supeintendentele reformatu, adause inca 1000 fl. capital pentru scol'a mare reformata de in M. Osiorheiu.

† Sientiu, 21/9 Martiu. La a 2-a compania a Regimentului pedestru romanescu al 2-lea nro 17 ser'a giuimate pe 9 candu dulcele somnu prense sese ausiorà membrele langede, diavolesc'a reutate insocita cu Bachu aceratu o fara-lege infioratoria de totu omulu crestinu, punendu focu la siur'a Curatorelui beserecei romanesci, N. K. dein satulu numitu mai susu. Siur'a crá plena de fenu, si de suptu in staulu vitele. Luandu foculu putere, sierbulu se descépta prein scinteile cadiute asupra, si cu sufletulu pe buze taindu funile de la boi, scapa 2; nadiusindulu inse funulu elementului furiosu abia si-mantuesce viati'a; e astrinsu a lasá de victima vitele ce lealte. Foculu sarí de aici intre casele desu invecinate, face cenusia staululu vecinului, si si-continuà cursulu in catrau lu-mená ventulu asia catu mistuicu totulu 9 staulu cu siuri, 10 vite cornute si 2 case pana in faci'a pamentului. Intre asia circustari abia numai scapara pruncii unei mame, carea cu atatu e in mai mare suparare cu catu in miseria de facia elipsita side barbatusi tramisu de un anu la Galicia.— Damnulu preste totu seurca la 6000 fl. w. w.

PRINCIPATELE ROMANESCI.

BUCURESCI. Dupa Foica nemt. de Brasiov: „Foculnesi in uliti'a franciuzasca la S. Dumitru in turnu, de unde in mai pucinu tempu de 3 ore se intense omare de flacara de 2000 stângini de lungă si de 100—500 de lata dein uliti'a franciuzasca pana la bariera St. Pantilimon si Dudesci. Cu cuvinte nu se pote descrie infioratori'a turburare, omulu nu sciea in catrau se dé, pretutendinea urmă foculu de in apoi; scenele erau nespusu infricosiate, ce de in minutu in minutu luau ofacia mai inspaimentatoria. Strigatulu si vaetulu omeniloru, siuerulu, pognitulu si urletulu flacarei batute de ventu, grindile si ziduri'e cadiendu, dupa aceea detunarea unei buti de pulbere de pusca intru un magazin, care asverli masse intregi de ziduri in aeru, potu se dé numai o nepotentiosa intipuire de aceea prepadire. Ori in catrau cautá omulu, nu vedea de catu omeni fugindu, ce in spaimasi apucase in mâna vreun lucru de micu pretiu selu scape. Trei zile dupa acesta calamitate aflara pana la 40 de trupuri arse; si Ddienscie cate se voru mai aflá supu derematuri. O infiorare inspaimentatoria cuprinde pre omu, amblandu prein utilitele pustiite. Intrega partea Bucuresciloru de catra resaritu e numai o ruina colosala. Omenii, cari inainte de pucine zile se imbrucrau de o frumosa avere, retacescu acum fara acoperementu si—cersiescu. —Spre apoté ajutorá pre toti nefericiti, se spune, ca Serinitatea sa Principele Bibesculu se determiná, asi dá intréga civilista sa de pre un anu, pre cum si veniturile de un anu ale Mitropoliei si ale monastiriloru spre acestu scopu. Asemenea se dice, cum ca toti oficiarii inalti si avuti voru sesi lasé giumentate léf'a loru de pre unu anu, si cá Serinitatea sa Principele va luá indrasnéla a intorce ocerere catra Sultanulu, ca dein cautarea la acesta calamitate se se indure a ertá a patr'a parte dein tributulu tieriei. Si asia Bucurescii, de cumva Sultanulu se va aratá si mai marinosu, precum se sperenza, de in adeveratu parentesc'a ingrigire a Principelui Bibesculu, in scurtu tempu éra si vase se radice cá si fenixulu dein cenusiasi.“

—Brasiovulu inca s'au resolutu adá mana de ajutoriu nefericitoru dein Bucuresci, si credemu, ca si de airilea de in tote partile Romaníemei nule va lipsi compatimirea si ajutorenti'a fratiesca. Transilvani'a si locuitorii romani de intr'insa sunt seraci, seraci forte, ci acésta seracia nu ne va poté escusá nici inaintea cunoscentiei nici in ochii omeniloru, de nu vomu dá si noi catu de pucinu de in pucinulu ce avemu, si nefericitul acceptéza avendu trebuentia si pucinulu ca si multulu cu inima multiemitoria. Se dâmu dara si noi catu de pucinu, aducundune aminte de sortea amara ce pre fiesce care fara alegere cade si pote cadé. Redacti'a se va tiene cu totulu onorata incredentien-duise sume spre acestu scopu ce le va tramite fara intardiare la locul destinarei loru, si numele facatoriloru de bine le va inserie intru o lista anumita ce o va publicá. Se vedemu, ce facu Jasiianii, si ne fia de esemplu.

JASI, 30 Mart. Albin'a Rom. publica urmatoriu—

Apelu la Compatrioti.

„Cu cea mai adunca intristare facemu cunoscutu, ca audirea despre foculu celu mare a Bucure-

sciloru se adeveréza. Asta nenorocire au aruncatu spaim'a si compatimirea in tote clasele societatei nostre. In data s'au intrunitu persone insemnate spre a se ocupá cu mesurile filantropice, ce rechiama asemene impregiurare, si in minutulu candu se pune in tipariu acésta foia, s'au primitu dela generosii nostri compatrioti urmatoriu Adresu, care ne grabimu al publicá:

Dsale D. Redactor Albinei Rom. Intempla-rea nenorocita, ce au patimitu fratii si vecinii nostri Români dein Bucuresci, au indemnatu mai multe fecie binevoitorie a deschide la noi in Moldova o subscriptie in folosulu aceloru nenorociti, caror'a prein arderea focului lis'aru fi rapitu midilocene vietuiei, si caror'a chiaru prein micu ajutoriu dein partea fratiloru loru lis'ar aduce o inlesnire macar momentana.

Iscalitii, insarcinati dein partea numiteloru fecie, ean indrasnéla a ve rogá, Dle Redactor, se binevoiti a publicá prein Albin'a Rom. deschiderea unei asemenea subscriptii aici in orasiulu Jasi precum si in tote orasiile tienutale, pentru care sfersitu se voru tramite liste pe la tote feciele cunoscute dein tienuturi, rogandule a contribuí si a indemná la subscriptie pe persoanele generose, ce aru bine voi se ée parte la o fapta vrednica de lauda si de detoria mai vertosu intre compatrioti.

Ear' catu pentru orasiulu Jasi toti iubitorii de omenire si compatimitorii unei asemenea nenorociri, sunt rogati a se adresá la iscalitii insarcinati a primí cu recunoscentia ori ce mica contributie la un scopu asia de nobil.

Plini de incredere in ban'a plecare, ée D. Vostra, Dle Redactor, ati doveditu deapurare la asemene casuri, iscalitii nadesidnimu cá si acum veti ave bunetate a contribuí prein publicitatea cölemneleru Albinei Rom. atatu cu indemnarea Cetitoriloru ei, precum si cu incunoscentiarea de vreme in vreme, a listelorü de subscriptii ce regulatu se voru tramite Redactiei pe fia care septemana, ear' pe lenga acésta se alaturéza insemnarea personeleru ce au contribuitu pan'acum.

Primesce, etc.

Jasi, Mart. 29, 1847.

Grigoriu Ghica Hatman.
Rolla, Aga.

Personele care la deschiderea acestei foi au subscrisu:

D. Logof. Costache Sturdza, 3500 lei. D. Hatm. Grig. Ghica, 2000. Alex. Sturdza 1000. Cn. Alex. C. Muruzu 1000. Vorn. Vas. Ghica 1000. Cn. Const. Muruzu 1000. Aga Janculu Cantacuzinu 1000. Maiorulu Scheletu 500. Aga Const. Rolla 500. Aga Geor. Costachi 500. Aga Nic. Ghica 1000. Cn. Panaiti Moruzu 1000. Hatm. Alex. Aslan 2000. Post. Const. Catargiu 1000. Vorn. Vas. Alexandri 500. Spat. Vas. Alexandri 500. Cap. Janco Alexandri 500. Redactia Albinei 100 lei.

A N G L I A.

PARIS, 17: 29 Mart. O'connel plecá in asta di dein Paris catra Roma prein Marsilia, unde va restá cate-va zile. Dupa judecat'a mediciloru dein Paris morbulu lui e o langedime straordinaria, celu mai bunu remediü repausulu, si asia totu sperenza ca poterile firesci voru invince reulu. In du-

minec'a trecută o deputatiune, între cari comite-
le de Montalambert l'a complimentatu la locuen-
ti'a lui, si O'Connel ii respunse în limb'a francescă.

FRANȚIA.

Journ. des D. 31 Mart. scrie: „Principele Ju-
liu de Polignac, vechiulu ministru a lui Carlu X.
muri as'nopte la Saint-Germain-en-Laye, unde
via retransu de doi ani. Principele de Polignac,
nascutu în 1780, nu era de câtu de 67 ani. Elu
mari de urmarile unei gute suitorie. Frate-so ce-
lu mai mare, ducele de Polignac, murise pe la
inceputulu acestei luni. De între trei frati n'au
retrasu de catu comitele Melchior de Polignac,
vechiulu ajutorante de campu al lui Carlu X. si ve-
chiulu gubernatoriu de la Fontainebleau. Principe-
le de Polignac lasa siesa prunci.“—De Polignac
fu presidentele Cabinetului supu Carlu X.
pan' la inceputulu revolutiunei de în Juliu. Cu den-
sulu, dice un coresp. de în Gaz. Un. de A., de-
scinde în momentu un barbatu, a caruia nume
e impreunatu cu unulu de în cele mai însemnate eve-
neminte ale seclului nostru, si pre carele neco-
ruptulu judetiu al istoriei a nevoelu va absolve de
a ce imputare, ca celu pucinu au acceleratu ca-
derea unei Dinastie, inse nici cei mai inviersiu-
nati inimici ai lui nu potura nici macar' o ma-
cula se afle în caracterulu lui. Mai multu pre în
ast'a de catu pre în talentu destinguenduse, de to-
te partidele fu reconoscutu de omu de omenia,
pe carele numai o ursita nefericita-lu chiama în-
tru un momentu criticu la un postu, pentru
care numai anim'a nobile si voica spre bine nu
erau de ajunsu, ci carele, si candu potu se faca
vreo smentela, era dedusu de intciitiuni curate.
Mortea de curundu a frate-so-i scutura de totu
sanctatea si de almentrea netare, si durerea de
în asta morte-lu duse mai curându în momentu.
Unulu de în fii sci, Armand, mai antaiu officiaru
de artileria în ostea bavaria lasa acestu servi-
tiu cu caracteru de supra locu-tienatoriu, si se
asiedia în Paris. Numele lui mai alesu va traî în
memori'a seraciloru, caror'a le fuse binefacato-
riu liberal.

GREȚIA.

VIENA, 1 Apr. Legatul austriacu la Cur-
tea grecesca D. Prokesch de Osten se intorse
al'altraeri la postulu seu în Atena.

ATENA, 21 Mart. Opositiunea a amutitu.
Dupa ce nemica nu lasa necercatu ce ar poté se
interite amendoa guberniele pan' la ruptura depli-
nu, dupa ce scrise: ca guberniulu grecescu nu vre
de catu bataia cu Turcia, si la doua septemani:
ca guberniulu e fricosu, deca nu acceptéza pro-
vocarea de în partea Turciei, dupa ce acestea si al-
tele multe dise si fece, acum tota templarea a-
cést'a o copere cu o tacere ca de piticu. Tace
pentru multe cause, si între acestea, pentru ca
vorb'a prea sonora a tierii oau condemiatu la ta-
cere, tace pentru ca milioné de greci, ce vieza
în Turcia, cu urgia rempinsera tota lucrarea si
parerea opositiunei.

—Dupa sciri mai noua de în Constantinopole, 12:
24 Mart. propositiunile de impaciuire între Por-
ta si Cabinetulu grecescu propuse de Cabinetulu
Austriei fura acceptate de Sultanulu cu multiemi-
ta. Dupa care se speréza, ca acceptându-se si de

catra Cabinetulu grecescu, acesta diferentia, ce in-
cepuse a luá o facia mai seriosa, si-va luá cape-
tulu cu intréga multiemirea ambeloru parti inte-
ritate si cu laud'a intiepteloru mesuri luate de
marele barbatu de statu ce direge cursulu lucra-
rilor Austriei.—Natur'a acelor propositiuni, o
vom impartasi cu alta ocaziune.

ȘPANIA.

MADRID, 16: 28 Mart. Regi'a depuse mi-
nisterialu si forma un nou cabinetu, compusu de în
trei membre de a moderatiloru maiorita-
tei, si alte trei de în fractiunea opositiunei numi-
ta puritana. Puritani-su: Pacheco (I. paceco)
presidente consiliului si ministru negotialoru de în
afara, Salamanca ministru finantieloru, si Pa-
stor Diaz ministru invetiaturei publice. Er' mo-
deratii: generariulu Mazarredo ministru bata-
iei, Sotello ministru marinei, si Benavidés
ministru celoru de în Iontru. (J. des D.)

TURCIA.

Gazet'a Vienese nr. 96 scrie dupa Journ. de
Constantinopole de în 21 Mart. precum urmeza:
În martia trecuta fu chiamatu Patriarchulu gre-
cescu la Exc. sa ministrulu celoru de în Iontru,
se asculte cetirea unui mandatu (buiurldi) impe-
ratescu, pre în carele notabilitatile seclarie se chia-
ma a luá parte în gubernarea lucrurilor comu-
nitati grecesi de în Constantinopoli. În comiti-
va Patriarchului se aflau unele membre de ale
sinodului, de prena cu principele de Samos, lo-
gofetulu, si DD. Misse Jani si Lazarachi. Diplo-
m'a portei la inceputu osorbeza, cum ca privile-
giele si prerogativele de supranii otomani date
comunitati grecesi si capului ei celu mai mare
beserecescu remanu întru tota puterea loru;—cum
ca mai incolo nenumeratele plansori, ce de în tem-
pu în tempu ajungu de în provincii asupr'a epi-
scopiloru grecesi, se incumetera Patriarcatului,
spre alise face destulu; ci ca acesta mesura pan'
acum nu desradecina reulu, care de o parte de a-
colo vine, ca ci întru alegerea episcopiloru totu-
deun'a avura influentia vendiarea si corupti-
nea. Spre intempinarea acestor'a dar' demanda
Porta ce urmeza:

„Capulu beserecei si santulu Sinodu va chia-
ma la suatire despre tote lucrurile comunitati,
despre cassele publice, spitaiuri si scole, pre epi-
scopii ce se voru fi aflandu aici si în provincii
precum si pre notabilitatile tatiunei, fara de ase mic-
siora preinacést'a numitele privilegiuri. Ce se atinge
de înaltiatele membre ale preutimei, ce tienura
loculu patriarchescu, Înalt'a sa Sultanulu deman-
da, ca dupa impregiurarea, ca unii de într'insii
se aru poté aflá în circustari lipsite, seau pre în
incredentiarea unei diecese, seau si într'altu mo-
dru, se lise de midiu-loce de subsistentia. În ca-
petu se adange, cum ca Port'a astépta o inscien-
tiare despre mesurile luate de Patriarchia întru
acestu obiectu.“

Întru urmarea acestei descoperiri, în joia ur-
matoria se tienu o numerosa adunare la Patriar-
chia, unde Patriarchulu tienu un cuventu intru-
dicatoriu, dupa carele Logofetulu ceti demandarea
marelui-Donnu. Dupa rogatiunea pentru monar-
chu de Patriarchulu de acum, se scolá fostulu pa-

F R A G M E N T E

De in., Istori'a Girondistiloru'
de A. de LAMARTINE.

XIII.

(Urmarea)

Famili'a regale inchisa in berlina si vedindu ca nici o piedeca nu se pune mergerei, nu scia nemica de aceste templari sinistre. Un-spra-diece ore si giunetate ser'a era, candu sosira carutiile la cele de antaiu case alemecci cetati Varennes. Tote dormiau seau pareau ca dormu, toate erau desierte si tacute. E de alua aminte ca Varennes nu era pre line'a de postia dela Châlons catra Montmédy; Regele nu avea dea astepta se afle aici cai. Intre densulu si D. de Bouillé era concludu, cumca caii Dlui de Choiseul se voru afla pusi de buna ora intru un locu desemnatu in Varennes, si se voru prinde la carutie spre ale duce la Dun si la Stenay unde D. de Bouillé astepta pre Regele. Amu vediutu si ca dupa instructiunile Dlui de Bouillé, DD. de Choiseul si de Guoguelas, carii cu desfacatur'a de cinci-dieci husari trebueau se astepte pre Regele la Pont-Sommeville si apoi ase repleca inapoi, nulu asteptasera nici nu lau urmatu. In locu de ase afla de odata cu monarculu la Varennes, acesti officari lasandu Pont-Sommeville luasara cu husarii loru un drumu ce lasa de lature Sainte-Menehould, si lungesce cu mai multe mille departarea intre Pont-Sommeville si Varennes. Acesta scimbare de drumu avea de scopu a incungiura Sainte-Menehould, unde trecerea husariloru desceptase in ser'a trecuta ceva agitare in poporu. Resultatulu fu, ca nici D. Guoguelas nici D. de Choiseul, acesti doi confidenti si calauzi ai fugei, nu se aflau in Varennes in momentulu sosirei Regelui acolo. Ei nu sosira de catu una ora dupa densulu. Trasurele se oprisera la intratulu cetatei Varennes.

Regele miranduse de a nu afla nici pre D. de Choiseul nici pre D. de Guoguelas, nici escortu, nici cai de postia, astepta cu nerabdare se audia sunetulu sbicelor postilioniloru apropianduse cu caii ce erau de lipse la continuarea calatorie. Cei trei gardisti corpu se dau giosu, si ambla de in casa in casa intrebandu, unde aru fi pusi caii asteptati, ci nimeca nu le potea da respunsu.

XIV.

Mic'a cetate Varennes e formata dein doue patrarie distincte, cetatea de susu si cetatea de giosu, separate prein un riu si o punte. D. Guoguelas asiediase preiuncturele in cetatea de giosu, de catra cea lalta parte a puntei. Asta mesura in sine era prudente, de ora ce facea setreca preste angustimea puntei carutiile cu cai menati in galopu dela Clermont, si la intemplantarea de s'ar misica poporulu, scimbarea caiiloru si plecarea era mai usiora fiendu odata puntea trecuta. Ci trebuea se se faca Regelui inscientiare despre acest'a, ce nu i se facu. Regele si Regi'a, agitati forte, se dederu giosu dein trasura si ambla raticiti prein plateele desierte ale cetatei de susu, cercetandu se afle preiuncturele. Bateau la portile caseloru, unde vedeau lumina, au intrebau, de nu le au bagatu de sema? In urma desinimati se reitorcu spre a intelni trasurele, dela care postilionii nepatienti amenitia ca voru desprinde

caii, si le voru lasa. Prein puterea rugamintelor, a baniloru si a promiteriloru pleca pe omenii acestia se se sue erasi calare si se merga mai incolo. Trasurele se departa. Calatorii se reasigura: ei intemplantarea acest'a o asericau unei nepriceperi si sperau ca in cateva minute voru fi la ostea Dlui de Bouillé. Prein cetatea de susu trecu fara nici o piedeca. Casele incuiate repausau in liniscea cea mai amagitoria. Numai cativa omeni preveghicau, si acesti omeni sunt ascunsi si in tacere.

Intre cetatea de susu si cetatea de giosu se inaltia un turnu la intrarea puntei, ce le desparte. Acestu turnu e asediatu preste o boltitura masiva, intunecosa si angusta, subtu carea trasurele sunt astrinse de a trece incetu si unde si cea mai micapiedeca pote resturna pe trecatoriu. Ea era un restu a feudalitatei, cursa sinistra, unde nobilimea mai de multu predea poporele, si unde prein o reitorcere minunata intru o di poporulu avea se apuce o monarchia intriga. Abia ajunsera—intrara—trasurele intru intunereculu acestei boltituri, candu eta caii sperati de o carutia resturnata si de pedecele aruncate inainte stau pe locu, si cinci seau siesa omeni esu dein intunerecu, cu mani intrarmate, se arunca inaintea caiiloru, inaintea siedituriloru, si a usitiloru de la trasura, si demanda calatoriloru, se se de giosu si se merga la municipalitate pentru adeverirea pasaporturiloru. Omulu care demandu asemenea Regelui seu, era Drouet. Sosindu elu de abia la Sainte-Menehould, s'a dusu se smulga dein antaiulu loru somnu pe cativa patrioti, amici de ai sei, se le impartiasca conjecturele sale si se le insufe nepaciuirea, de carea elu era mistuitu. Pucinu siguri inca despre realitatea-prepusului loru, seau ca voindu ei a reserba numai pentru sine glori'a arestareii Regelui Franciei, n'au datu de seire municipalitatei, nici au desceptatu cetatea, nici au resculatu pe poporu. Aparenti'a unui complotu a lingusitu mai virtosu patriotismului loru, credeau a fi numai intre ei tota natiunea.

La asta aparitiune neasteptata, la aste strigari, la lucirea sabiiloru si abaionetelor, gardistii de corpu se scola despre siedituri, si-intendu manule dupa ale loru arme ascunse si cu oclipire a ochiului ceru ordinele Regelui. Regele nu era ca se intrebuintie densii putere pentru ai deschide trecere. Reitorcu caii si ducu inderetru trasurele escortate—petrecute—de Drouet si de amicii sei, inaintea casei unui negutatoriu de materiale anume Sausse, care togma atunci era procuratoriuulu sindicu a comunitatei dein Varennes. Aici facura pe Rege si familia se se de giosu pentru examenarea — cercarea — pasaporturiloru si constatarea realitatei prepusuriloru poporulu. In acea clipa incredintatii lui Drouet se respandescu strigandu prein tota cetatea, batu la porti, se suie la clopote, batu toc'a. Locuitorii inspaimentati se descapta; gardele nationale dein cetate si dein satele invecinate sosescu, cate unulu, la port'a Dlui Sausse; altii se ducu la quartirulu detachmentului spre a seduce trupele seau ale desarma. Indesiertu incepe Regele asi nega calitatea: trasurilei precum si ale Reginei lu-vendura; dupa aceea se descopere mai marelui cetatianiloru si officiariloru municipali; apuca man'a Dlui Sausse:

„Asia e, io sunt Regele vostru, dice elu, si incredentiu sortea mea si a femeiei, a surorii mele, a

prunciloru miei fidelitatei vestre! Vietile noastre, sortea imperatiei, pacea regatului, chiaru si saluta Constitutiunei sunt in manule vestre! Lasati se me departu; io nu fugu catra straini, io nu esu dein regatu, io meducu in midioloculu unei parti dein armat'a mea si intru o cetate francesca semi afli libertatea reale, pe carea numi olasara factiosii la Paris, si se tractezu de acolo cu Adunarea—Assemblée—care a si mine e domnita de terorea poporului. Io nu meducu se stricu, me ducu se scutescu si se garantezeu Constitutiunea; deca me veti retiené, atunci e pace deca, de mine pote si de Francia! Iove juru ca omu, ca barbatu, ca parinte, ca cietatianu! Deschidetine drumulu! intr'o ora noi suntemu scapati! Francia e scapata impreuna cu noi! si deca paziti in inima asta fidelitate ce marturisiti in cuvintele vestre pentru acel' a care v'au fostu scutitoriu, ve demandu ca Rege!

XV.

Acesti omeni, immuiati, respectuosi in violenti'a lor nu sci u ce se face si se paru a fi invinsi; se vedea pre aloru fisionomia, in aloru lacrimi, ca sunt combatuti intre firesc'a loru parere de reu pentru o asia rapede inturnare a sortei, si intre aloru conscientia de patriotu. Vederea Regelui suplicante ce stringe manule loru intre ale sale, a Reginei giuru impregiuru maiestose si ingenunchiate, cese astringea, ca ori prein desparare, ori prein rugare se scotia dein gurile loru invoel'a spre departare, ii turbura. Ei s'ar fi in voitu, deca n'ar fi ascultat de inimasi: ei incepura a se teme de responsabilitatea indulgentiei. Poporulu va se cera socotela de Regele seu, natiunea de capulu seu. Egoismulu i-au intaritu. Femea Dlui Sausse, pe carea barbatulu ei adese o intreba cu cautatur'a si la a carei inima Regin'a spera ca va afla mai curundu apropiare, chiaru ea a renasut mai nesemtitoria. Pana ce Regele graesce catra oficiarii municipali, principes'a scursa de lacrimi, cu pruncii pe genuchi siedindu in bolta intre doue baluri de negociu, arata pruncii Domnei Sausse: „Dta esti mama, i-dise Regin'a; Dta esti femea! sortea unei femei si aunei mame e in manule dtale! Cugeta la aceea ce trebuie se sentiu pentru pruncii acestia, pentru barbatulu meu! Cu unu cuventu va seti fiu detoria pentru ei! Regin'a Franciei va seti multiemesca mai multu de catu e regatulu ei, mai multu de catu e viati'a!“ Domn'a mea, raspunde secu femea negutiatorului de materiale cu un sentiu bunu trivialu a inimeloru in care calcululu stinge generositatea: Asi voi seti fiu spre bine. Dta cugeti la Rege, io cugetu la D. Sausse. O femeia trebuie se cugete la barbatulu ei.

Tota sperarea e destructa, de ora ce nu se mai afla indurare nici in inima de femei. Regin'a amarita si furiosa, s'a retrasu cu principes'a Elisabeta si cu pruncii in doue camere de susu a casei Dnei Sausse; o napedescu lacrimile. Regele in giosu incunguratu de oficiarii municipali si de gardele nationale asemenea s'a lasatu de ai iudupleca; se suie si se cobora ne'ncetatu petreptele de lemnu a casei ticalose; de la Regin'a mergea la sorsa, de la sorsa la pruncii sei. Ce nu putu castigá dela comiseratiune, ospereza dela tempu si putere. N'a credintu, ca acesti omeni cei-arata inca semtitiune si un feliu de cultu, in adeveru se stea de alu retiené si se astepte ordinele Adunarei. Pe

tota intemplanrea era convinsu, cumea va fi scapatu, inainte de a se rentorce curirii tramisi la Parisu, prein poterile D. de Bouillé, sciendu ca fara alui scire e incunguratu de poporu, se mira numai ca ajutorulu se arata asia de incetu. Intr'aceea o-rele bateau, noptea trecea, si ajutorulu n'a sositu.

XVI.

Oficiariulu tramisu, ce comenda scadronulu husariloru asiediati la Varennes prein D. de Bouillé, nu era incredintiatu pe intregu cu complo-tulu. I-s'a disu numai ca va trebui se treca un tesaurn, ce l'ar avea selu petreca. Nici un curiru n'a precesu trasur'a Regelui, nici un calaretiu n'a venitu de la Sainte-Menchould de ai spune inainte sesi adune trupele. DD. de Choiseul si de Guoguelas, carii inainte de sosirea Regelui trebuca se se afle in Varennes si se cuminece cu oficiariulu acest'a celea mai dein urma ordine secrete a misiunei sale, nu erau acolo. Oficiariulu era lasatu de sine in asa necertitudine. Alti doi oficiari fara trupe pusi prein D. de Bouillé in completa confidentia despre caletoria, s'au si fostu tramisi prein acestu generariu in Varennes; ci ei stetera in cetatea de giosu si in aceea si ospetaria, unde caii D. de Choiseul, destinati pentru trasurele Regelui, erau asiediati; oficiarii nu sciau ce se intempla in cea lalta parte a cetatei; ei dupa intielesulu ordineloru sale asteptau pe D. de Guoguelas; ei s'au desceptatu numai la sunetulu tocei.

D. de Choiseul si D. de Guoguelas cu comitele Carlu de Damas si cu ai sei trei dragoni fedeli mergeau intru aceea in galopu catra Varennes, scapandu cu anevoc de insurectiunea scadronulu de Clermont; sosindu ei la portile cetatei, trei patrarie de ora dupa arestarea Regelui, gard'a natiunale ii cunosce, ii aresta, facu se se cobore giosu infirmulu loru detachementu inainte de ali se erta intrarea. Ei ceru se graesca cu Regele. Li-se erta. Regele nui lasa se cerce violentia. Elu astepta dein minutu poterile mai mari ale Dlui de Guoguelas, ese dein casa, vede pe husari amestecati in multimea ce coperea piatiulu, voesce a cerca fidelitatea loru: „Husariloru! striga loru neintieptiesce, sunteti voi pentru natiune seu pentru Rege?— Se traesca natiunea! respundu soldatii; noi tienemu si vomu tiené totu deauna cu ea.“ Poporulu a batutu in palmi. Un suboficiariu de la gard'a natiunale apuca comand'a husariloru. Comandantele loru s'a dusu intru ascunsu. Elu va a se reuni in cetatea de giosu cu cei doi oficiari asiediati lenga caii Dlui de Choiseul, si toti trei esu dein cetate si mergu a preveni la Dun pe generariulu loru.

Puscara asupra acestoru doi oficiari, candu informati despre arestarea trasureloru, au fostu cercatu densii ase apropiaca de Rege. Noptea intréga atrecutu in aste vicisitudini diferite. Gardele nationale dein satele vecine sosira cu arme in Varennes; aici se radica parieti — barriere; — intre cetatea de susu si intre cetatea de giosu, si curirii espeduiti prein municipalitate se ducu a insciantia municipalitatile de la Metz si dela Verdun, ca cu tota iutiela se tramitia in Varennes trupe, tunuri, spre a preveni scaparea cu putere a Regelui prein D. de Bouillé care se apropiaca.

(Va urmá.)